

FORORD

Angst er et vidt begreb, som dækker over en bred vifte af betydninger. I den ene ende af viften har vi den normale angst, som de fleste mennesker kender til, og som blandt andet omfatter den eksistentielle angst, som den danske filosof Søren Kierkegaard har beskrevet i detaljer. I den anden ende har vi de egentlige angstlidelser, for eksempel panikangst. Imellem de to yderpunkter ligger en masse, som fortæller os, at overgangen mellem normal og sygelig angst er flydende.

Min interesse for angst blev vakt, da jeg selv for mange år siden oplevede angst for første gang. Hvad var det, som ramte mig? Hvor kom det fra? Og hvorfor? Jeg lånte, hvad der var af bøger om angst på biblioteket, og gik i gang med at læse. Jeg blev overrasket over, hvor teoretiske og lærebog-sagtige de fleste af disse udgivelser var. Jeg savnede i dén grad at høre historierne fra dem, som havde oplevet angsten på deres egen krop.

Da jeg senere blev læge og tog en tillægsuddannelse i journalistik, besluttede jeg, at jeg ville lave en interviewbog med personer, som havde erfaringer med angst. Rigtige mennesker af kød og blod, som fortæller deres individuelle erfaringshistorier. Da jeg en dag i anden anledning talte med professor i psykiatri, Tom Bolwig, nævnte han, at mange store kunstnere lider af angst. Da jeg i forvejen skrev om kunst i Ugeskrift for Læger, fik jeg den idé at slå de to umiddelbart forskellige områder sammen og altså interviewe en række kunstnere om deres angst, og om hvordan det påvirker deres kunst.

Måske kunne man derved belyse, om der er en sammenhæng mellem angst og kunst? Og i givet fald hvilken? For det er jo ikke sådan, at bare fordi man har angst, har man også et kunstnerisk talent. Så ville der jo være mange kunstnere i dette land. Men kunne man forestille sig, at hvis man har et kunstnerisk talent og derudover har erfaringer med angst, at det har en afsmitning på kunsten? At kunsten bliver påvirket i en retning, så den får nogle andre kvaliteter end ellers?

I det følgende fortæller ti danske kunstnere om deres angst, og hvordan det påvirker deres kunst.

De ti interviews er meget forskellige, i nogle fylder angsten mest, i andre er det kunsten.

Efter de ti interviews følger et teori afsnit, hvor jeg – under overskrifterne *Hvad er angst? Hvorfor bliver man angst?* og *Hvordan behandler man*

angst? – prøver at formidle noget af det, lægevidenskaben og psykologien har fundet ud af om angst. Afsnittet samler op på nogle af de spørgsmål om hjernen, om medicin og om forskellige typer af angst, som er blevet berørt i interviewene. Der er også et lille afsnit om eksistentiel angst, som kommer ind på nogle af Søren Kierkegaards filosofiske tanker. Teoriafsnittet er en mulighed for den teoretisk interesserede, men på ingen måde en forudsætning for at læse bogens øvrige indhold.

Til slut indeholder bogen et interview med professor i psykiatri Tom, Bolwig, som øser af sin store viden om angst og sætter emnet ind i en kulturhistorisk sammenhæng.

Det har været vigtigt for mig, at bogen også skulle være en visuel oplevelse, og derfor er alle interviews illustreret med et portrætfotografi. Fotograf Kåre Viemose har fra start engageret sig i projektet med en imponerende interesse og dygtighed, og resultatet taler for sig selv. Tak for det.

Tak til Tom Bolwig for generøst at stille sin store viden om emnet til rådighed og for inspirerende samtaler og hjælp undervejs.

Min dybeste tak går til alle de deltagende kunstnere, som i tilfældig rækkefølge er: Naja Marie Aidt, Jørgen Leth, Katrine Gislinge, Peter Høeg, Kirsten Thorup, Henrik Nordbrandt, Cathrine Raben Davidsen, Ib Michael, Ghita Nørby og Michael Kvium.

Det kræver stort mod at fortælle om sin angst i en tid, hvor angstlidelser fortsat er omgærdet af tabu. Alle de deltagende kunstnere har bidraget med personlige og åbenhjertige fortællinger i en grad, jeg slet ikke havde turde drømme om, inden projektet gik i gang. Og jeg må sige, at jeg selv har lært meget om både angst og kunst ved at høre fortællingerne.

Det er mit håb, at bogen kan være til glæde og gavn for alle, som lider af angst eller på anden måde har angsten inde på livet. Endvidere håber jeg, at bogen kan give et nyt perspektiv på den kunst, de interviewede står bag, og måske på kunst generelt.

Rasmus Nejst Jensen
København, november 2008